

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

quo pacto homo se habet ad actiones donorum, A cum potentia animæ, ut per dona elevata, habeant sufficientem proportionem cum illis. Solutio est D. Thomæ hic art. 3. ubi secundo loco sibi idem argumentum objicit, & respondet, quod ratio illa procedit de instrumento, cujus non est agere, sed solum agi: tale autem instrumentum non est homo, sed sic agitur à Spiritu sancto, quod etiam agit, in quantum est liberi arbitrii, unde indiget habitu.

Ad ultimam respondeo, hoc axioma: utimur habitibus quando volumus: intelligi de habitibus subditis rationi, & communibus regulis; non verò de illis qui non subduntur rationi, nec regulis ordinariis, sed extraordinariis utuntur, B cujusmodi sunt dona Spiritus sancti: unde ut homo illis utatur, indiget speciali morione illius; sicut ad actus indeliberatos, qualis est prima intentio finis, debet specialiter moveri à Deo, absque prævio consilio & deliberatione rationis, ut docet Aristoteles lib. 7. moralium Eudimiorum cap. 18. & D. Thomas supra qu. 9. art. 4.

S. III.

Diluuntur alie objectiones contra secundam conclusionem fieri solita.

13. **O**BJICIES primò contra secundam conclusionem: Idem præstant virtutes theologice & morales infusæ, quod dona: Ergo non distinguuntur realiter inter se. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. Dona per nos habent disponere animam ad recipiendam motionem Spiritus sancti: Sed hoc idem præstant virtutes theologice, & morales infusæ; cum enim homo non possit actus illarum virtutum elicere, nisi Spiritu sancto movente, inspirante, & illuminante, eo ipso quòd illa disponunt & complent potentias animæ ad actus supernaturales eliciendos, etiam illas disponunt ad recipiendam motionem, inspirationem, & illuminationem Spiritus sancti: Ergo &c.

14. **R**espondeo negando Antecedens, ad cujus probationem dicendum, quòd licet virtutes theologice, & morales infusæ, disponant animam ad recipiendam motionem Spiritus sancti, diversimodè tamen à donis, nam dona illam disponunt ad motionem Dei specialem, quæ homo à Deo movetur, non medio consilio & deliberatione, sed divino instinctu; virtutes verò theologice, & morales infusæ, illam disponunt ad recipiendam motionem Spiritus sancti communem & ordinariam intra ipsum ordinem supernaturalem, per quam scilicet homo natus est moveri supposito consilio & deliberatione rationis. Unde D. Thomas hic art. 1. ad 4. *Sapientia dicitur intellectualis virtus, secundum quod procedit ex judicio rationis: dicitur autem donum, secundum quod operatur ex instinctu divino.*

15. **O**bjicies secundò: Virtutes infusæ, & dona versantur circa eandem materiam, v. g. fortitudo ut est donum, & ut est virtus; similiter fides & intellectus respiciunt eadem objecta: Ergo non distinguuntur inter se realiter.

Respondeo virtutes infusæ & dona respicere quidem eandem materiam, sed modo valde diverso; nam dona eam attingunt sub motivo longè altiori, nempe ut subest mensuræ excedenti modum rationis.

16. **I**nstabis: Ad attingendum aliquid sub motivo altiori non requiritur nova virtus, sed sufficit quòd eadem fiat intensior, minimè verò quòd distinguatur specie ab ea quæ potest tantum attingere illud sub motivo inferiori & minùs arduo: Ergo illa ratio non convincit dona distinguui realiter à virtutibus infusis, sed ad summum accidentaliter, sicut virtus intensa distinguitur à remissa.

Respondeo distinguendo Antecedens: Ad attingendum aliquid sub motivo altiori, non requiritur nova virtus &c. quando motivum altius & minùs arduum sunt intra eandem rationis mensuram dirigentem, concedo Antecedens: secùs, nego Antecedens. Motivum autem, sub quo attingitur objectum per dona Spiritus sancti, est extra lineam, mensuræ motivi, sub quo attingitur per virtutes infusæ: quia istæ respiciunt objectum, ut modo humano (intra ordinem tamen supernaturalem) attingibile; dona verò respiciunt illud ut attingibile supra omnem modum humanum.

17. **D**ices: Etiam in virtutibus theologice interdum contingit aliquem operari præter communem & ordinarium modum, ut cum aliquis ex charitate animam suam tradit pro amicis; vel tam perfectam habet fidem, ut ea sufficiat ad montes transferendos, & miracula patranda: Ergo non solum dona, sed etiam virtutes supernaturales & infusæ, respiciunt suum objectum, ut supra omnem modum humanum attingibile.

Respondeo quòd quando virtutes theologice actus aliquos heroicis & extraordinarios eliciunt, adjuvantur à donis Spiritus Sancti, quia sola ratio cum virtutibus illis non sufficit ad tales actus eliciendos. Unde cuilibet virtuti theologice aliquid donum correspondet; Fidei enim correspondent Intellectus & Scientia, ut docet S. Thomas 2. 2. qu. 8. & 9. Spei donum timoris, ut docet qu. 19. & Charitati donum Sapientiæ, ut asserit qu. 45.

S. IV.

Corollaria notatu digna.

18. **E**X dictis inferes primò, dona in communi sic posse describi, seu describi: Dona sunt bonæ qualitates mentis à Deo infusæ, quibus nullus malè utitur, & quibus rectè vivitur, rectitudine operationis quæ est supra omnes regulas prudentiæ, tam acquisitæ, quàm infusæ, ex peculiari instinctu & inspiratione Dei. Vel aliter: Dona sunt dispositiones ad optimum, excedens regulas ordinarias cujuscumque prudentiæ.

19. **I**nferes secundò, dona Spiritus sancti esse homini necessaria ad salutem. Ut enim discurrit S. Thomas hic art. 2. quod imperfectè habet naturam aliquam, vel formam, aut virtutem, non potest per se operari, nisi ab altero moveatur; sicut luna, in qua est imperfectè natura lucis, non illuminat, nisi illuminata à Sole: Sed virtutes theologice, & morales infusæ, imperfectè informant animam rationalem: Ergo per illas non ita perficitur homo in ordine ad ultimum finem, quin semper indigeat moveri quodam superiori instinctu Spiritus sancti, subindeque donis illius, quæ animam ad motionem illam disponant.

20. **I**nferes tertidò, dona Spiritus sancti non posse

se esse sine charitate : quia sicut virtutes morales reddunt vires appetitivas mobiles à ratione, ita dona reddunt vires animæ mobiles à Spiritu sancto : sicut autem ratio perficitur per prudentiam, ita Spiritus sanctus habitat in nobis per charitatem : Ergo sicut virtutes morales connectuntur cum prudentia, ita dona cum charitate. Ex quo

11. Inferes quartò, quod sicut una virtus sine aliis non est perfecta, ita nec unum donum sine alio perfectum esse potest. Unde Gregorius 1. moral. cap. 15. *Sicut unaqueque virtus sine alia valde destituitur; ita unumquodque donum sine alio imperfectum erit. Minor est sapientia quæ intellectui caret: sapientia enim quæ est sine intellectu, est hebes. Inutilis est intellectus, si ex sapientia non subsistat: quia cum altiora sine sapientia pondere penetrat, sua illum levitas gravius ruinurum leuat. Vile est consilium sine fortitudine: quia quod tractando invenit, sine viribus ad actum non perducit. Fortitudo etiam quæ plus potest, sine moderamine rationis in præceptis ruit. Nulla est scientia sine pietate: quia qui bona cognita non exequitur, gravius judicatur. Pietas sine scientiæ discretione quomodo misereatur ignorat. Timor sine his nihil valet, quia ad omnia trepidans, à bonis operibus sorpet.*

12. Inferes quintò, quod dona Spiritus sancti quoad ipsorum materiam, circa quam nunc versantur, ipsa scilicet opera vitæ activæ, non remanebunt in patria, nam opera illa non habent locum in statu gloriæ: remanebunt tamen, & quidem perfectissimè, quantum ad essentiam donorum; quia tunc homo totaliter Deo subditus, Spiritus sancti motionem perfectissimè sequetur. Habebunt etiam omnia dona actus suos in patria circa ea quæ pertinent ad vitam contemplativam, quæ est vita beata. Unde Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 20. *Civitas Dei illa Hierusalem cælestis, non meatu alicujus suavis terrestris alluitur; sed ex vita fonte procedens Spiritus sanctus, cujus nos brevi satiamur hanstu, in illis cælestibus spiritibus redundantiis videtur affluere, pleno septem virtutum spiritalium fervens meatu.*

13. Inferes sextò, dona Spiritus sancti esse quidem inferiora virtutibus theologis, sed superiora virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

Prima pars hujus corollarij patet: Nam virtutes theologicæ conjungunt nos ultimo fini, dona verò deserviunt ad movendum nos ad ultimum finem, juxta illud Psalmi 142. *Spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam*: Ergo virtutes theologicæ omnibus donis præferendæ sunt.

19. Secunda etiam pars non est minus evidens: Homo enim per virtutes morales acquisitas disponitur ut facile & connaturaliter moveatur à ratione; per infusas, ut moveatur à lumine fidei & gratiæ; per dona verò disponitur ut connaturaliter moveatur à Spiritu Sancto: *Manifestum est autem* (inquit S. Doctor hic art. 8.) *quod ad altiore motorem oportet majori perfectione mobile esse dispositum*: Ergo dona perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

24. Confirmatur: Virtutes morales acquisitæ respiciunt suum objectum ut dirigibile per regulas prudentiæ acquisitæ; infusæ illud attingunt ut dirigibile per regulas prudentiæ infusæ, mo-

Tom. III.

A do communi & ordinario, dona verò illud respiciunt ut dirigibile modo altiori, nempe per quandam specialem motionem & instinctum Spiritus sancti: Ergo illa superiora & perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

ARTICVLVS II.

De donis Spiritus sancti in particulari.

SEPTEM dari Spiritus sancti dona, communis est Patrum & Theologorum consensus: & colligitur ex Scriptura Isaïæ 11. ubi septem recensentur, his verbis: *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini: Spiritus sapientiæ & intellectus, Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus scientiæ & pietatis, & replebit eum Spiritus timoris Domini.*

Ratio verò assignatur à D. Thoma hic art. 4. Quot enim sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum, tot sunt dona Spiritus sancti: Sed septem sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum: Ergo septem sunt dona Spiritus sancti. Major probatur: quia dona Spiritus sancti sunt quidam habitus perficientes hominem ad hoc ut promptè sequatur instinctum ipsius Spiritus sancti; sicut virtutes morales perficiunt vires appetitivas ad hoc ut obediant rationi: unde sicut morales virtutes sunt secundum numerum operationum, in quibus virtutes appetitivæ moventur à ratione; ita dona tot sunt, quot operationes potentiarum quæ sunt aptæ moveri à Deo. Minor etiam suadetur: Nam vis quæ est principium humanorum actuum duplex est, scilicet ratio, & appetitus; ratio etiam est duplex, nimirum speculativa & practica; & sic est triplex principium humanorum actuum, nempe ratio speculativa, ratio practica, & appetitus: operatio verò intellectus, tum speculativi, tum practici, duplex est, scilicet apprehensio veritatis, & judicium de veritate: similiter appetitus duplicem habet operationem, unam per quam se habet ad ea quæ sunt ad alterum, aliam verò per quam se habet ad ea quæ sunt ad se; & hæc sunt duo, scilicet pericula & delectabilia: unde septem sunt operationes harum potentiarum. In primis intellectus speculativus apprehendit veritatem; & hæc operatio perficitur per donum intellectus: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum sapientiæ. Similiter intellectus practicus primò apprehendit veritatem; & hæc apprehensio fit per donum scientiæ: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum consilii. Appetitus verò in his quæ sunt ad alterum perficitur per donum pietatis; in his autem quæ sunt ad se, primò in timore periculorum perficitur per donum fortitudinis; secundò in concupiscentia delectabilium perficitur per donum timoris, secundum illud Proverb. 6. *In timore Domini declinat omnis à malo*: & istud Psal. 118. *Confite timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui*. Quasi diceret (inquit Glossa) da mihi castum timorem, scilicet filialem, quo omnia carnalia desideria configantur. Ergo septem sunt dona Spiritus sancti, nempe donum in-

xy

25.

19.

20.